

podkladu, tak že obyčejové právo, praxis a soudcovské uvážení má na ně rozhodný vliv. Nutnost nápravy v řízení správním se pociťuje a uznává všeobecně, zejména však v kruzích průmyslových; zvláště směřují opravné snahy v tomto směru k zabezpečení práv stran, poněvadž dle přítomného stavu věcí jedna z nejdůležitějších otázek, totiž, kdo za stranu má se pokládati, zůstává naprosto nerozřešena. Brunstein ve svém článku v časop. »Jurist. Blätter« č. 17 z r. 1897 a sice »K úpravě správního řízení v Rakousku« poukazuje právem k tomu, že stanovení procesních pravidel pro úřad závazných se jeví nutným již vzhledem k poměrně velice četnému počtu kasačních nálezů správního dvora soudního vydaných na základě § 6 zák. ze dne 22. října 1875 č. 36 ř. z. ex 1876. Brunstein shrnul požadavky směřující k ochraně práv stran ve 3 zásadní cíle:

1. aby stranám byla poskytnuta příležitost, by mohly spolupůsobiti při zjištění skutkové povahy tvořící základ opatření nebo rozhodnutí úřadu správního;

2. aby stranám bylo dovoleno nahlédnouti ve skutkovou povahu úřadem zjištěnou a

3. konečně aby v obou směrech kontrola stranám byla umožněna, aby tudíž jim též prameny rozhodnutí správního byly učiněny přístupnými.

VI. Exekuce politická (viz tento čl.).

VII. Správní statistika poskytuje přehled stavu všech oborů správních, obraz vývoje i případného klesání jejich. Sem náleží především statistika populační a sčítání lidu (viz čl. Sčítání lidu); statistika v oboru zdravotnictví, statistika spolková, zemědělská, lesní a honební, statistika nemocenského a úrazového pojišťování a statistika o poměrech pracovních (zastavení práce a t. d.). Ostatně srv. též čl. Statistika úřední.

Správa prozatímná viz Správa dle řádu exekučního.

Správa vnucená viz Správa dle řádu exekučního.

Správce konkursní podstaty viz Konkurs.

Správci duchovní viz Správa duší.

Správy berní.

V některých hlavních městech fungují jako berní úřady I. stolice tak zv. berní správy. Dle výn. min. fin. ze dne 12. října 1869 č. 158 ř. z. zřízeny jsou berní správy ve Vídni, Praze, Lvově, Brně, Hradci a Terstu; dále byly v r. 1896 přeměněny berní místní komise v Celovci, Krakově, Lublani, Linci, Solnohradě a Opavě v berní správy. Původně vztahoval se obor působnosti vídeňské berní správy na celý obvod městský; nejvyšším rozhodnutím ze dne 5. března 1877 byly však zřízeny pro jednotlivé vídeňské okresy samostatné berní správy, pouze IX. a X. okres měly společnou berní správu. Následkem rozšíření vídeňského obvodu městského byly zřízeny na základě dolnorakouského z. z. ze dne 19. prosince 1890 č. 45 z. z. berní správy počtem 10, při čemž bylo více okresů spojeno. Nyní jsou ve Vídni berní správy pro I. okres, pro II. okres, pro III. a XI. okres, pro IV., V. a X. okres, pro VI. a VII. okres, pro VIII. a IX. okres, pro XII. a XIII. okres, pro XIV. a XV. okres, pro XVI. a XVII. okres a pro XVIII. a XIX. okres. Berní správa pro I. okres vyměřuje však daň z výdělků a příjmu pro akciové společnosti a pro ostatní podniky veřejným účtováním povinné, pokud daň vůbec ve Vídni sluší vyměřiti; pouze zapsaná a nezapsaná společenstva výdělková a hospodářská a spolky jim na

roveň postavené (spolky spořitelní a záloženské, úvěrní, spotřební, skladní a zásobní) podrobeny jsou berní správě, v jejímž obvodu úředním mají své sídlo, pokud se týče své místnosti obchodní (výnos min. fin. ze dne 10 srpna 1877 č. 72 ř. z.). Nař. min. fin. ze dne 15. dubna 1897 č. 103 ř. z. byla na základě nejv. rozhodnutí ze dne 6. února 1897 rozdělena pražská správa berní ve dvě správy berní. Berní správě č. I. přikázána II. a VI. čtvrtě, berní správě č. II.: I., III.—V. a VII. čtvrtě. Stanovisko berní správy č. I. jest Praha-Nové Město, berní správy č. II. je Staré Město Pražské. Správcem berních správ je vyšší úředník finanční, jemuž je přidělen potřebný personál konceptní, účetní a kancelářský. Činnost správ berních je dílem výkonná, dílem dohlížecí. Jím přísluší celé jednání zdaňovací, ne však vybírání daní a exekuce, což jest přeneseno na magistráty jmenovaných měst. Pro správy berní byly vydány úřední instrukce, z nichž lze podrobně seznati rozsah úřední působnosti berních správ.

Sprznění.

I. Pojem.

Zákonu trestnímu z r. 1803 tento zločin jest neznámým. Předmětem jeho jest chlapec nebo dívka pod 14 let, aneb osoba nacházející se (s přičiněním neb bez přičinění pachatelova) ve stavu bezbrannosti nebo bezvědomí. Pachatel nemusí, jak namnoze se tvrdí (ku př. Finger II. 347) býti jiného pohlaví než osoba sprzněná; zločin může býti spáchán i od osoby téhož pohlaví, pokud jen jednání nezakládá skutkovou podstatu zločinu smilstva proti přírodě (§ 129 tr. z.) (sr. čl. Smilstvo) (roz. kas. s. ze dne 13. listopadu 1885 sb. č. 843).

Jednání záleží v pohlavním zneužití některé z osob naznačených, směřujícím k ukojení chlípných žádostí, kteréž zneužití však nesmí záležeti v souložení. Takovým pohlavním zneužitím jest jakékoliv upotřebení těla osob naznačených ku předsevzetí úkonů pudu pohlavního, na př. dotýkání se pohlavních údů (roz. kas. s. ze dne 12. března 1875 sb. č. 50).

II. Trest.

Těžký žalář od 1—5 let, při zvláště přitěžujících okolnostech až do 10 let (roz. kas. s. ze dne 14. července 1881, sb. č. 363), a byla-li osobě sprzněné způsobena značná újma na zdraví neb dokonce na životě, anebo byla-li sprzněním smrt způsobena, až do 20 let (§ 128 tr. z.). Stejná ustanovení obsahují i voj. z. tr. (§ 407) a z. tr. pro Bosnu a Hercegovinu (§ 203).

III. Osnova nového trestního zákona.

Dle § 196 osnovy dopouští se zločinu a tresce se kázní od 1—5 let aneb vězením od 1 měsíce do 5 let ten, kdo

1. osobu nějakou násilím nebo vyhrožuje přítomným nebezpečím pro tělo neb život k trpění smilných jednání přinutí a jednání takové provede na osobě nějaké, která se nachází ve stavu bezbrannosti nebo bezvědomí;

2. s osobou pod 14 let smilné jednání provádí aneb ji ku páchání neb trpění smilných jednání svede; za přitěžujících okolností (těžké uškození na těle, nastalá smrt) nastupuje káznice do 15 let.

Srovnání rukopisů viz Rukopisy.

Stání viz Roky.

Stání likvidační viz Konkurs.